

**III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА
КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ»**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавська державна аграрна академія

Кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-
ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

***Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора,
заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка***

ПОЛТАВА 2020

**III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА
КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ»**

УДК 657: 332.025.12 : 65.014.1

А 43

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 31 березня 2020 року. Полтава, 2020. 474 с.

Редакційна колегія:

Дорогань-Писаренко Л. О. – к.е.н., доцент, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень, декан факультету обліку та фінансів.

Канцедал Н. А. – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, заступник декана по денній формі навчання зі спеціальності «Облік і оподаткування».

Плаксієнко В. Я. – д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю.

Яловега Л. В. – к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю.

Лега О. В. – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю.

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, ветерана Великої Вітчизняної Війни, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка.

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету обліку та фінансів Полтавської державної аграрної академії (протокол № 8 від 16.03.2020 р.).

© Полтавська державна аграрна академія, 2020

**III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА
КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ»**

	<i>Чернецька О.В.</i>	
ВПЛИВ КАРАНТИННИХ ЗАХОДІВ НА ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....		173
	<i>Шепель І.В.</i>	
ПОРЯДОК ВИДАЧІ ТА ЗАСТОСУВАННЯ КВАЛІФІКОВАНОГО ЕЛЕКТРОННОГО ПІДПISУ.....		177
	<i>Шостак Я. І.</i>	
	<i>Науковий керівник - Пономаренко О.Г.</i>	
ОРГАНІЗАЦІЯ ДОКУМЕНТУВАННЯ ВЗАЄМОРОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВ З ПІДЗВІТНИМИ ОСОБАМИ.....		180
	<i>Щелгачова А. С., Науковий керівник – Лега О. В.</i>	
ДОКУМЕНТУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ.....		183
	<i>Яловега Л. В.</i>	
ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ЗА ЦЕНТРАМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....		186
	Розділ 2	
	<i>Оподаткування діяльності підприємств: проблеми та перспективи розвитку</i>	
	<i>Барбуца А. В.</i>	
	<i>Науковий керівник – Яценко В. Ф.</i>	
ПОДАТКОВЕ НАВАНТАЖЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВА УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОСЛАБЛЕННЯ.....		191
	<i>Джакелі Н.С.</i>	
	<i>Науковий керівник –Калініченко О.В.</i>	
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ.....		193
	<i>Каленчук Ю. В.</i>	
	<i>Науковий керівник – Лега О. В.</i>	
ГОЛОВНІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....		195
	<i>Келлер Ю. А.</i>	
	<i>Співавтор – Пристемський О. С.</i>	
СУТНІСТЬ ТА СУЧАСНИЙ СТАН СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ.....		199

**III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА
КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ»**

соціальним внеском та розрахунків з Державною податковою інспекцією.

Список використаних джерел:

1. Лень В. С., Гливенко В. В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика : навч. посіб. К. : 2004. 476 с.
2. Методичні рекомендації щодо застосування реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств № 390 від 4 черв. 2009 р. URL: search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN48748.html. (дата звернення: 16.03.2020).
3. Пантелійчук Л. В. Про особливості відображення на рахунках бухгалтерського обліку рахунків за виплатами працівникам. *Праця і зарплата*. 2008. № 9. С. 17–21.

Яловега Л. В., к.е.н, доцент кафедри
бухгалтерського обліку та економічного контролю,
Полтавська державна аграрна академія

ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ЗА ЦЕНТРАМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

У системі управління суб'єкта господарювання керівник вищого порядку здійснює контроль й оцінку діяльність керівників нижчого рівня, які здійснюють самоконтроль та інформують керівництво щодо результатів своєї діяльності. Підґрунтям такого контролю є система обліку відповідальності.

Центр відповідальності – це сегмент діяльності підприємства, у межах якого встановлено персональну відповідальність керівника підрозділу за показники діяльності, які він контролює [1]. Відтак, облік відповідальності є системою, що забезпечує контроль й оцінку діяльності кожного центру відповідальності. Особливостями системи обліку за центрами відповідальності є: визначення повноважень і відповідальності кожного керівника підрозділу; персоналізація документів внутрішньої звітності; підготовка керівників центрів відповідальності звітів за результатами діяльності; бюджетування і контроль.

У системі управлінського обліку виокремлюють такі види центрів відповідальності: центри витрат; центри доходів; центри прибутку; центри інвестицій.

Для оцінки діяльності центрів витрат використовують стандартні витрати, що необхідні для виробництва продукції (надання послуг) за нормальних умов діяльності [2].

Стандарти встановлюють з урахуванням існуючої організації та технології виробництва, продуктивності праці, кваліфікації працівників, тарифних угод та динаміки цін. Застосування стандартів витрат дає можливість заздалегідь визначати нормативну собівартість продукції для встановлення цін, оперативно виявляти й контролювати відхилення, оцінювати діяльність центрів

**III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА
КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ»**

відповідальності. Розрахунок відхилень здійснюють для окремих статей витрат із визначенням чинників, що їх зумовили.

Алгоритм розрахунку відхилень витрат наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Алгоритм розрахунку відхилень статей витрат

Види відхилень	Алгоритм розрахунку відхилень
1. Відхилення прямих матеріальних витрат	
а) відхилення прямих матеріальних витрат за рахунок ціни	різниця між стандартною та фактичною ціною, помножена на фактичну кількість матеріалів.
відхилення прямих матеріальних витрат за рахунок ефективності використання ресурсів	різниця між стандартною кількістю та фактичною кількістю використаних матеріалів, помножена на стандартну ціну.
2. Відхилення витрат на оплату праці	
а) відхилення витрат на оплату праці за рахунок тарифної ставки	різниця між стандартною та фактичною тарифною ставкою, помножена на фактичну кількість витраченого робочого часу (годин).
б) відхилення прямих витрат на оплату праці за рахунок продуктивності	різниця між стандартною та фактичною кількістю витраченого часу, помножена на стандартну тарифну ставку.
3. Відхилення змінних виробничих накладних витрат	
а) відхилення змінних виробничих накладних витрат за рахунок ставки розподілу	добуток стандартної ставки змінних накладних витрат і фактичної кількості годин праці мінус сума фактичних змінних накладних витрат.
б) відхилення змінних виробничих накладних витрат за рахунок продуктивності праці	різниця між стандартним часом і фактичним часом праці, помножена на стандартну ставку розподілу змінних накладних витрат.

Для оцінки діяльності центрів доходу здійснюють порівняння фактичної суми одержаного доходу з бюджетною, визначають відхилення та здійснюють аналіз їх причин. Алгоритм розрахунку відхилень доходів наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Алгоритм розрахунку відхилень доходів

Види відхилень	Алгоритм розрахунку відхилень
1. Відхилення доходів за рахунок	
а) ціни виробу	добуток різниці між фактичною й бюджетною ціною окремого виду продукції та фактичним обсягом продажу даного виду продукції.
б) обсягу продажу продукції	добуток різниці між фактичним і бюджетним обсягом продажу продукції та бюджетної ціни продукції.
в) кількості продажу	добуток різниці між фактичним і бюджетним обсягом продажу всієї продукції, бюджетною ціною продукції та бюджетної питомої ваги цієї продукції у загальному обсязі продажу.

**III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА
КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ»**

Види відхилень	Алгоритм розрахунку відхилень
г) розміру ринку	добуток різниці між загальним фактичним бюджетним обсягом продажу, середньою бюджетною ціною та бюджетною часткою ринку.
д) розміру частки ринку	добуток різниці між фактичною та бюджетною часткою ринку, середньою і, бюджетною ціною та фактичним розміром ринку.

Оцінку діяльності центру прибутку, зазвичай, здійснюють на підставі сегментного звіту про прибуток, що відображає доходи, витрати і фінансовий результат діяльності підприємства в цілому та його основних сегментів [1]. Сегментний звіт про прибуток складають на основі калькулювання повних витрат, за формою, що застосовується для зовнішньої звітності, або на основі калькулювання змінних витрат. Залежно від цього застосовується відповідна методика аналізу відхилень фактичного прибутку від бюджетного, табл. 3.

Найпоширенішим показником, який використовують для оцінки центрів інвестицій, є прибутковість інвестицій, що є відношенням прибутку до інвестованого капіталу.

Таблиця 3

Алгоритм розрахунку відхилень маржинального доходу

Види відхилень	Алгоритм розрахунку відхилень
1. Відхилення маржинального доходу за рахунок	
а) ціни продажу	добуток різниці між фактичним і бюджетним маржинальним доходом на одиницю продукції та фактичним обсягом продажу даної продукції.
б) обсягу продажу	добуток різниці між фактичним і бюджетним обсягом продажу продукції та бюджетним маржинальним доходом на одиницю цієї продукції.
в) кількості продажу	добуток різниці між фактичним і бюджетним обсягом продажу продукції та бюджетного середнього маржинального доходу.
г) комбінації продажу	добуток різниці між фактичним і бюджетним обсягом продажу продукції та різниці між бюджетним маржинальним доходом на одиницю цієї продукції і бюджетним середнім маржинальним доходом.
д) розміру ринку	добуток різниці між фактичним і бюджетним розміром ринку, бюджетною часткою ринку та бюджетним середнім маржинальним доходом.
е) частки ринку	добуток різниці між фактичним і бюджетним відсотком частки ринку, фактичним розміром ринку та бюджетним середнім маржинальним доходом.

Прибутковість інвестицій можна збільшити шляхом: збільшення доходу від продажу; зниження витрат; зменшення інвестицій (насамперед у запаси та в дебіторську заборгованість) [2].

При визначенні прибутковості інвестицій та залишкового прибутку виникають проблеми, пов'язані з вимірюванням прибутку та інвестованого капіталу: визначення показника прибутку; розрахунку інвестованого капіталу; визначення активів, що мають бути включені до складу інвестицій; оцінка активів; розподіл активів між центрами інвестицій.

**III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА
КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ»**

Інформація щодо результатів діяльності кожного центру відповідальності узагальнюються у Звіті центру відповідальності, форма, періодичність складання якого є індивідуальною на кожному підприємстві.

Отже, основними перевагами децентралізації управління є: підвищення оперативності прийняття рішень за окремими центрами відповідальності; підвищення рівня управління за рахунок спеціалізації керівників центрів управління; вивільнення вищого керівництва від прийняття оперативних рішень за окремими центрами відповідальності; можливість кар'єрного росту працівників окремих центрів відповідальності. Проте недоліком децентралізації є: зростання витрат на управління; можливість появи нездорової внутрішньої конкуренції між окремими керівниками підрозділів.

Список використаних джерел:

1. Атамас П. Й. Управлінський облік : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 440 с.

2. Плаксієнко В. Я., Яловега Л. В., Лега О. В., Прийдак Т. Б., Мокієнко Т. В., Канцедал Н. А. Управлінський облік: навч. посібник [для студ. вищих навч. закл.] / за ред. В. Я. Плаксієнка. Полтава: ПП «Астроя», 2018. 250 с.